

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

Al eerder bent u via verschillende kanalen geïnformeerd over de invoering van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) per 1 juli aanstaande. De wet heeft als doel de verbetering van de kwaliteit van het bestuur en het toezicht op bestuur van verenigingen en stichtingen. De wet heeft ook gevolgen voor andere rechtspersonen zoals coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, maar die laten we in dit artikel buiten beschouwing.

De datum van 1 juli nadert.
Wat verandert er per die datum voor u?
En moet u ook nog actie(s) ondernemen?

De WBTR bevat regelingen met betrekking tot aansprakelijkheid, tegenstrijdig belang, meervoudig stemrecht, belet en ontstentenis en toezicht.

Aansprakelijkheid

De WBTR bepaalt dat de bestuurders en toezichthouders van stichtingen en verenigingen aansprakelijk zijn in geval van faillissement door onbehoorlijke taakvervulling. Het is hierbij niet relevant of bestuurders en/of toezichthouders bezoldigd of onbezoldigd hun functie vervullen.

Van onbehoorlijke taakvervulling is bijvoorbeeld sprake als de jaarrekening niet wordt gedeponneerd, de administratie niet deugt of er overeenkomsten worden aangegaan waarvan men weet dat de rechtspersoon die niet kan nakomen.

Aansprakelijkheid op basis van onbehoorlijke taakvervulling bestond al voor bestuurders en commissarissen van nv's, bv's en commerciële verenigingen en stichtingen. Vooral voor niet-commerciële rechtspersonen betekent de uitbreiding van de aansprakelijkheid een verhoging van persoonlijke risico's. Vrijwillig besturen brengt vanaf 1 juli 2021 dus een hoger risico met zich mee.

Actie vereist?

Zorg er - om aansprakelijkheid te voorkomen - voor dat in de statuten duidelijke afspraken worden vastgelegd over aankopen, financiën en besluitvorming, en dat de taken binnen het bestuur goed worden verdeeld. Bestuursleden lopen meer risico als deze zaken niet goed voor elkaar zijn.

Tegenstrijdig belang

De WBTR bevat een algemeen geldend wettelijk verbod voor bestuurders en toezichthouders om deel te nemen aan de beraadslaging en besluitvorming bij tegenstrijdig belang. Deze regeling geldt nu al voor bv's en nv's en gaat vanaf 1 juli aanstaande voor alle rechtspersonen gelden.

Van een tegenstrijdig belang kan bijvoorbeeld sprake zijn indien een stichting wenst over te gaan tot aankoop van een onroerende zaak welke in eigendom is van een van de bestuursleden. De eigenaar/bestuurder heeft dan belang bij een zo hoog mogelijke verkoopprijs, terwijl de stichting daar geen belang bij heeft. Ook bij de verkoop van de bezittingen van een vereniging aan een bestuurslid kan sprake zijn van een tegenstrijdig belang.

In beginsel wordt een besluit dan genomen door de overige bestuurders / toezichthouders. Wanneer er geen besluit kan worden genomen, bijvoorbeeld omdat voor alle bestuurders / toezichthouders sprake is van een tegenstrijdig belang, dan neemt de raad van commissarissen of de raad van toezichthouders het besluit. Als er geen raad van commissarissen of raad van toezichthouders is, wordt het besluit genomen door de algemene (leden)vergadering.

Artikel WBTR - juni 2021 - door Lonneke van de Groes

Voor een stichting gelden andere regels, omdat een stichting geen aandeelhouders of leden heeft. Wanneer er bij een stichting sprake is van een tegenstrijdig belang en er geen raad van commissarissen is om het besluit te nemen, dan kan het stichtingsbestuur toch het besluit nemen. Zij moet dan wel alle overwegingen voor het nemen van het besluit schriftelijk vastleggen.

Actie vereist?

Zijn er statuten met een tegenstrijdig belangregeling die niet overeenkomen met de nieuwe regels, dan geldt deze oude regeling vanaf 1 juli aanstaande niet meer. De statuten hoeven niet (onmiddellijk) te worden aangepast, omdat de nieuwe regels direct en automatisch gaan gelden. Om misverstanden of verwarring te voorkomen, is het wel raadzaam om via de notaris de statuten op dit punt aan te passen.

Meervoudig stemrecht

De statuten kunnen bepalen dat aan een bestuurder of toezichthouder meer dan één stem wordt toegekend in de vergadering. Het kan zo zijn dat op basis van een statutaire regeling één bestuurder of toezichthouder meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders of toezichthouders tezamen. Dat is als de WBTR in werking treedt niet langer toegestaan. Er geldt hiervoor wel een tijdelijke overgangstermijn.

Actie vereist?

De statuten hoeven niet direct te worden aangepast. Wanneer nu nog in de statuten staat dat een bestuurder of toezichthouder meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders of toezichthouders gezamenlijk, dan is deze bepaling nog maximaal vijf jaar geldig, maar niet langer dan tot het moment van de eerstvolgende statutenwijziging. Bij een (eerdere) statutenwijziging moet deze bepaling verplicht worden aangepast.

Belet en ontstentenis

Vanaf 1 juli aanstaande moeten de statuten van verenigingen en stichtingen regels bevatten die gaan over belet of ontstentenis van bestuurders of toezichthouders. Van belet is sprake bij langdurige ziekte, schorsing of andersoortige afwezigheid. Van ontstentenis is sprake in geval van overlijden, aftreden of ontslag van de bestuurder. In de statuten dient te worden geregeld wie in deze gevallen bevoegd is om bestuursdaden te verrichten.

Actie vereist?

Een vereniging of stichting is niet verplicht de statuten direct na de invoering van de WBTR te wijzigen. De nieuwe regeling voor belet of ontstentenis dient bij de eerstvolgende statutenwijziging te worden opgenomen.

Toezicht

De WBTR voorziet voor verenigingen en stichtingen in de mogelijkheid om een raad van commissarissen, een raad van toezicht of een one-tier board in te stellen. Een toezichthoudend orgaan bewaakt het beleid en de algemene gang van zaken. Een dergelijk orgaan is niet verplicht. Eerder was het instellen van een toezichthoudend orgaan al mogelijk door het in de statuten te benoemen, maar het stond nog niet in de wet. Deze bepalingen van de WBTR treden echter nog niet in werking op 1 juli aanstaande. De inwerkingtreding is voorlopig uitgesteld.

Actie vereist?

Als het wenselijk is om een toezichthoudend orgaan in te stellen, moet gekeken worden of de huidige statuten dit toelaten. Zo niet, dan kunnen de statuten via de notaris worden aangepast.

Heeft de vereniging of stichting al een intern toezichthouder, dan worden de nieuwe regels op deze interne toezichthouder van toepassing. Het is dan raadzaam om de structuur van de organisatie in kaart te brengen en te bekijken of de interne toezichthouder functioneert als een raad van commissarissen.

Conclusie

Vanaf de datum van inwerkingtreding, 1 juli aanstaande, heeft de WBTR onmiddellijke werking. In het kader van de uitbreiding van de aansprakelijkheid attenderen wij u hierbij uitdrukkelijk op de verplichtingen tot tijdige deponering van de jaarrekening en het voeren van een deugdelijke administratie. De WBTR verplicht niet tot een onmiddellijke wijziging van de statuten, maar bepalingen in de statuten die niet in lijn zijn met de WBTR worden na invoering van de WBTR als ongeschreven beschouwd en zijn niet langer geldig. Het is daarom raadzaam om statuten en interne reglementen en/of protocollen (zoals het huishoudelijk reglement) van de rechtspersoon te controleren en waar nodig aan te passen om deze in overeenstemming te brengen met de regels van de WBTR. Voor overleg of meer informatie hierover kunt u contact opnemen met ons of met een notaris.